

Forslag til lov om ændring af lov om et skibsfartsnævn.
(Lovforslag nr. L 67).

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Fra medlem af folketinget *Erik Holst*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 18. november atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Jørgen Damgaards*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Medlem af folketinget *Grete Hækkerup* har meddelt mig, at hun på grund af sygdom ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor hun anmoder om orlov fra og med den 21. november og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Christophersen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 21. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Medlem af folketinget *Kaj V. Andersen* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 24. november samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af 15. november meddeler miljøministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om kemiske stoffer og produkter.
(Lovforslag nr. L 79).

Medlemmer af folketinget *Inge Krogh* (KrF), *Chr. Christensen* (KrF) og *Inger Stilling Pedersen* (KrF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Betaling for ophold på plejehjem).
(Lovforslag nr. L 82).

Retsudvalget har afgivet:

Betænkning og indstilling over folketingets ombudsmands beretning for året 1977.
(Beslutningsforslag nr. B 47).

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg skal herved tillade mig for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om kemiske stoffer og produkter.
(Lovforslag nr. L 79).

Den voldsomme vækst i anvendelsen af kemiske stoffer, erfaringerne med uforudsete sundheds- og miljøskader forårsaget af brugen af kemiske stoffer samt det forøgede krav om ringe risiko ved den teknologi, vi anvender, har medført, at den eksisterende lovgivning og administration på området er utilstrækkelig.

Den daværende miljøminister forelagde i november 1977 folketinget en redegørelse om produktvurdering bilagt en redegørelse fra miljøstyrelsen om vurdering af kemiske stoffer og produkter. Redegørelsen beskrev den eksisterende situation og de initiativer, der må tages for at gennemføre den nødvendige regulering af de kemiske stoffer og produkter.

Debatten i folketinget viste, at der i partierne var bred tilslutning til, at der udarbejdedes et lovforslag til løsning af de erkendte problemer.

Som der blev givet tilsagn om ved denne debat, er der ved udarbejdelsen af forslaget lagt megen vægt på at få tilvejebragt den bredest mulige tilslutning til forslaget fra de berørte parter. Der er her tale om en klar fortsættelse af den linie, som har været anlagt i forbindelse med de øvrige lovgivningsinitiativer på miljøområdet.

Som det også under debatten af redegørelsen her i folketinget fra mange sider blev påpeget, er det særdeles påkrævet med et omfattende internationalt samarbejde på netop dette område. Samhandelen med de kemiske stoffer gør, at det er meget ønskeligt, at der i videst muligt omfang er ensartet regel-dannelse vedrørende de kemiske stoffer og produkter. F. eks. er det ønskeligt, at man

[Miljøministeren]

har fælles fareklasser og hertil hørende definitioner. På grund af det meget store antal kemiske stoffer er intet land og slet ikke de små lande i stand til selv at foretage tilstrækkelige undersøgelser af de mange stoffer, som er i anvendelse, og de mange nye, som hvert år tages i anvendelse.

Danmarks medlemskab af EF har allerede medført, at klassifikation og mærkning af kemiske stoffer sker efter et fælles EF-system. Det fremsatte lovforslag er udformet således, at det også vil muliggøre gennemførelse i Danmark af de kommende EF-regler, således som de i øjeblikket forhandles i form af et direktivforslag fra Kommissionen til Ministerrådet.

Forslagets bemærkninger om personale og bevillinger er således også baseret på, at der gennemføres en fælles indsats inden for sællesmarkedet, specielt hvad angår undersøgelser og vurdering af nye kemiske stoffer.

Inden jeg nærmere præsenterer hovedtrækkene af det nye forslag, vil jeg fremdrage et par eksempler på, at kemiske stoffer har været taget i anvendelse, uden at de har været tilstrækkeligt undersøgt.

Miljøstyrelsen fører for tiden en række forhandlinger om, hvordan man kan begrænse anvendelsen af kviksølv i batterier. Man har længe haft viden om kviksølvs giftighed, men først senere er man blevet opmærksom på, at kviksølv ophobes i fødekæder og derfor er et alvorligere miljø- og sundhedsmæssigt problem, end man direkte ville antage på grundlag af de anvendte mængder.

Det ville have været hensigtsmæssigt, om man på et tidligere tidspunkt havde fået en grundigere vurdering af kviksølvs »opførsel« i miljøet, og at man havde haft lejlighed til at tage stilling til de forskellige anvendelser af kviksølv, f. eks. anvendelse i batterier, inden der var gennemført en omfattende teknologisk udvikling baseret herpå.

For nylig blev nogle børn syge i forbindelse med anvendelsen af et nyt stof til desinfektion i et svømmebad. Heldigvis skete der ikke en alvorlig ulykke, men begivenheden viser, hvor nødvendigt det er, at myndighederne efter et forud fastlagt program får kendskab til et stof og til forskellige undersøgelser af dets virkninger, før man tager stoffet i brug til en ny anvendelse.

Det princip, at man ønsker at tage stilling til et produkt, inden det tages i anvendelse,

svarer i øvrigt til, at myndighederne efter miljøbeskyttelsesloven skal vurdere en virksomhed, inden den er blevet bygget, og ikke først, når man har konstateret generne fra den.

Jeg vil ikke postulere, at vi med den nye lov kan sige, at vi nu er 100% sikre på, at sådanne situationer ikke kan opstå. Men loven vil sætte os bedre i stand til at beskytte mennesker og miljø mod skadevirkninger fra kemiske stoffer og produkter.

Lovforslagets hovedsigte er således beskyttelse af mennesker og husdyrs sundhed og af miljøet i øvrigt.

Hvad angår beskyttelsen af miljøet, vil jeg gerne pege på det væsentlige i at medtage dette hensyn i en samlet lov om kemiske stoffer og produkter.

Allerede ved gennemførelsen af miljøbeskyttelsesloven i 1973 var man opmærksom på, at den gældende giftlov og bekæmpelsesmiddelov var utilstrækkelig på dette punkt, hvorfor man som en foreløbig løsning i miljøbeskyttelsesloven indføjede en bestemmelse, der gjorde det muligt at regulere anvendelsen af miljøfarlige stoffer. Det foreliggende forslag må således tages som udtryk for regeringens ønske om en mere tidssvarende lovgivning for dette område.

Forslaget omfatter alle kemiske stoffer og produkter i modsætning til den gældende giftlov, der kun regulerer de stoffer, som er optaget på lovens lister. Disse lister udarbejder myndighederne ud fra en konstatering af skete skader og i den udstrækning, man – mere eller mindre tilfældigt – får kendskab til, at et kemisk stof, der er i handelen eller indgår i et produkt, er giftigt eller sundhedsfarligt.

Vi har indset det helt afgørende i, at der gennem undersøgelser tilvejebringes de nødvendige oplysninger for at kunne bedømme de kemiske stoffers og produkters virkninger på mennesker og miljø. Forslaget indebærer derfor en generel forpligtelse for producenter og importører til at lade foretage undersøgelser af de kemiske stoffer og produkter, de sender på markedet, for at give både producenterne og myndighederne grundlag for at vurdere stoffernes virkninger.

For nye stoffer skal der efter forslaget altid være foretaget undersøgelser for mulig sundhedsfare og miljøskadelighed, inden de sendes på markedet. Resultaterne af undersø-

[Miljøministeren]

gelskerne skal følge med den anmeldelse, der skal indgives til myndighederne en måned inden markedsføringen. Myndighederne vil således få mulighed for at vurdere de fremsendte forslag til klassificering og mærkning og for at tage stilling til, om der er behov for yderligere undersøgelser, samt om der bør foretages en mere restriktiv regulering af det pågældende stof.

»Gamle« kemiske stoffer skal på tilsvarende måde anmeldes, når de tages i anvendelse til nye formål eller i væsentligt forøgede mængder.

De væsentligste miljø- og sundhedsmæssige problemer vil i øvrigt – i det mindste i mange år fremover – være tæt knyttet til anvendelse af »gamle« kemiske stoffer. Hvis der opstår mistanke om, at »gamle« kemiske stoffer i øvrigt rummer sundheds- og miljømæssige problemer, som bør gøres til genstand for en nærmere undersøgelse og vurdering, kan de kræves undersøgt og anmeldt.

I langt de fleste tilfælde vil det – selv hvis der er tale om stoffer eller produkter, som er eller må antages at være farlige – være tilstrækkeligt til at varetage lovens formål, at stoffet klassificeres, mærkes, emballeres, opbevares og udleveres i overensstemmelse med lovforslagets bestemmelser herom.

I nogle tilfælde vil dette dog ikke give en tilstrækkelig beskyttelse mod sundheds- og miljøskader. Forslaget åbner derfor mulighed for at foretage en videregående regulering.

Der kan således fastsættes regler om begrænsninger i stoffers anvendelse eller krav til sammensætningen af produkter. For f. eks. miljøskadelige stoffer, hvis brug kan være problemfri for den enkelte bruger, kan det af hensyn til den belastning, stoffet medfører, være nødvendigt at begrænse anvendelsen.

På levnedsmiddelområdet indførte man ved tagelsen af levnedsmiddeloven i 1973 det såkaldte positivlistesystem for brug af tilsætningsstoffer til levnedsmidler. Et sådant system indebærer, at kun stoffer, der er optaget på en af myndighederne udarbejdede liste, må bruges til det pågældende formål.

Lovforslaget giver mulighed for at indføre sådanne positivlister for kemiske stoffer og produkter. Sådanne lister er ved at træde i kraft for farvestoffer, der anvendes i kosmetik, og det overvejes i EF-sammenhæng, hvorledes kosmetikområdet kan reguleres via positivlister i videre omfang. Positivlistesyste-

met kan også tænkes indført på andre områder, f. eks. for drivmidler i spraydåser. Positivlister har den fordel, at man undgår, at et forbud mod en bestemt anvendelse af et stof blot medfører, at det forbudte stof erstattes af et andet stof med lignende eller måske endog farligere egenskaber.

Bekæmpelsesmidler har hidtil været reguleret i en særlig lov, der indeholdt en godkendelsesordning af de enkelte produkter. Begrundelsen for at inddrage bekæmpelsesmidlerne i en ny lov er, at disse midler må vurderes ud fra sundheds- og miljøhensyn ligesom alle andre kemiske stoffer og produkter. Da lovforslaget er udtryk for en holdning til kemiske stoffer i almindelighed, der ligger tæt op ad den holdning, der hidtil mere specielt har præget reguleringen af bekæmpelsesmidlerne, har man ikke fundet det rimeligt fortsat at lade bekæmpelsesmidlerne være reguleret ved en særlig lovgivning. Man har derimod fundet, at reguleringen af bekæmpelsesmidlerne fremover bør ske inden for rammerne af en generel lov om kemiske stoffer og produkter. Forslaget giver også mulighed for at underkaste andre varegrupper end bekæmpelsesmidlerne en tilsvarende regulering, d. v. s. krav om godkendelse af de enkelte produkter inden markedsføringen, således at der, før et produkt markedsføres, skal ske en miljø- og sundhedsmæssig vurdering af produktet.

Landbrugets organisationer har tilkendegivet, at de fandt, at den hidtidige regulering af bekæmpelsesmiddelområdet via giftnævnets godkendelsesordning havde fungeret så tilfredsstillende, at man principielt anså det for ønskeligt at bibeholde det eksisterende system. Spørgsmålet har været drøftet med landbrugsorganisationerne, som trods denne principielle opfattelse har kunnet acceptere det foreliggende forslags ændringer vedrørende bekæmpelsesmidlerne. Ændringen betyder specielt, at det fremover vil være miljøstyrelsen og ikke giftnævnet, der træffer afgørelse i sager vedrørende godkendelse af bekæmpelsesmidler.

Adskillige af de eksempler, der har været fremme i debatten om risikoen ved kemiske stoffer og produkter, stammer fra arbejdsmiljøet. Den gældende arbejdsmiljølov rummer allerede visse bestemmelser, der muliggør regulering af de stoffer og materialer, der anvendes på arbejdspladserne. Nogle af de

[Miljøministeren]

vigtigste forhandlinger i forbindelse med det lovforslag, der i dag fremsættes for folketinget, har derfor været ført med arbejdsministeriet, der også har inddraget arbejdsmiljørådet. Under disse forhandlinger har man været enige om at fastholde den opdeling, der hidtil har været mellem ministerierne, hvorefter arbejdsministeren er ansvarlig for de sundheds- og sikkerhedsmæssige forhold på arbejdspladserne, d. v. s. beskyttelsen af arbejdstagerne, medens miljøministeren er ansvarlig for beskyttelsen af forbrugere og det ydre miljø, d. v. s. beskyttelsen mod forurening af luft, vand og jord.

Det forslag, jeg fremsætter i dag, tager således ikke sigte på regulering af de særlige forhold i forbindelse med anvendelse af kemiske stoffer og produkter i arbejdsmiljøet. I erkendelse af, at det imidlertid i en lang række tilfælde vil være de samme kemiske stoffer, der kan give anledning til problemer i relation til arbejdsministeriets og miljøministeriets lovgivninger, har man aftalt, at der nedsættes et udvalg med repræsentanter for arbejdsministeriet og miljøministeriet til sikring af det nødvendige tætte samarbejde på området. Det er endvidere aftalt, at fabrikanter og importører af kemiske stoffer og produkter så vidt muligt kun skal indgive oplysninger ét sted, og at man så fra myndighedernes side sørger for at videresende oplysningerne til de myndigheder, der skal behandle disse – først og fremmest arbejdstilsynet og miljøstyrelsen. Der er således nedsat en arbejdsgruppe under arbejdsministeriet, der undersøger mulighederne for at etablere et EDB-baseret register til registrering af oplysningerne på arbejdsmiljøinstituttet, et register, der skal være fælles for miljøstyrelsen og arbejdstilsynet.

Også lovforslagets bestemmelser om lovens administration og kontrollen med overholdelse af bestemmelserne giver mig anledning til nogle bemærkninger.

Den hidtidige lovgivning på området har været administreret centralt, d. v. s. i statslig regie. Uanset den væsentlige opprioritering af opgaverne, forslaget betyder, mener jeg ikke, at der er grund til væsentlige ændringer i denne struktur. Dette hænger sammen med, at forslaget fortrinsvis regulerer produkter, der sælges som mærkevarer over hele landet, og det forhold, at der fortrinsvis skal føres

kontrol med virksomheder, der findes i et begrænset antal.

Opgaverne med vurderingen af anmeldelser af nye stoffer og vurderingen og reguleringen af »gamle« stoffer henlægges efter forslaget til miljøstyrelsen, hvilket vil kræve medarbejdere med forudsætninger inden for et bredt naturvidenskabeligt, teknisk og administrativt område.

Herudover vil der være behov for at søge særlig kvalificeret sagkundskab inddraget i beslutningsprocessen, hvorfor det er foreslået, at der skal nedsættes særlige sagkyndige råd. Miljøstyrelsen kan herved inddrage den sagkundskab, der findes uden for miljøministeriet. Kemikaliekontrollen, toksikologisk institut på statens levnedsmiddelinstitut og miljøstyrelsens laboratorier for luft-, ferskvands- og havforurening skal ligeledes bistå miljøstyrelsen.

Miljøstyrelsen vil som nævnt normalt træffe afgørelse som 1. instans, og visse af disse afgørelser vil kunne indbringes for miljøankenævnet. Tilsyns- og kontrolopgaverne foreslås som hidtil henlagt til kemikaliekontrollen, dog således at kontrollen i detailhandelen kan henlægges til kommunerne.

Gennemførelsen af forslaget og opprioriteringen af myndighedernes arbejde vedrørende de kemiske stoffer og produkter vil efter de beregninger, der er foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslaget, koste staten omkring 20 mill. kr. i årlige merudgifter efter en indkøringsperiode på ca. 3 år. Ved siden af disse udgifter er der imidlertid også tale om forøgede udgifter til undersøgelser for erhvervslivet i størrelsesordenen 15–25 mill. kr. pr. år.

Jeg finder imidlertid, at vi ved det foreliggende lovforslag tager fat på en hovedopgave inden for miljøbeskyttelsen, og at vi må se i øjnene, at en øget offentlig indsigt og kontrol med de kemiske stoffer og produkter ikke kan være gratis.

Jeg er i den forbindelse glad for, at også Industrirådet over for mig har givet udtryk for, at rådet kan tilslutte sig hovedprincipperne i lovforslaget.

Regeringen lægger i det hele taget meget vægt på, at den fremtidige regulering på området sker med den bredest mulige opbakning. Lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser vil derfor kun blive bragt i anvendelse

[Miljøministeren]

efter forudgående drøftelser med erhvervsliv, forbrugere samt berørte myndigheder m. v.

Som sagt var der allerede under debatten af produktvurderingsredegørelsen i folketinget i 1977 stor velvilje over for en ny lovgivning på området. Jeg håber folketingets partier nu, hvor der skal gennemføres en lovgivning, fortsat er klar til at gøre en indsats.

Med disse bemærkninger skal jeg, idet jeg i øvrigt skal tillade mig at henvise til lovforslagets udførlige bemærkninger, anbefale lovforslaget til folketingets velvillige behandling og vedtagelse.

Inge Krogh (KrF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Betalning for ophold på plejehjem).

(Lovforslag nr. L 82).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel til handelsministeren:

Forespørgsel [om kapitalcentraliseringen i erhvervslivet] af Gert Petersen (SF) m. fl.

(Forespørgsel nr. VII. Anmeldt 10/11 78).

Tredje næstformand (Ninn-Hansen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om tipning.

(Lovforslag nr. L 10. Fremsat 4/10 78. Første behandling 10/10 78. Betænkning 8/11 78. Anden behandling 14/11 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Glistrup (FP):

For 169 dage siden forkastede dette folketing ved tredje og sidste behandling et lovforslag, hvis fulde tekst var følgende:

»§ 1. I lov om tipning, jfr. lovbekendtgørelse nr. 66 af 25. februar 1977, ændres i § 1, stk. 1, »20 pct.« til: »19 pct.«.

§ 2. Loven har virkning fra og med regnskabsåret 1978-79.«

Nu behandler vi et lovforslag, der ord til andet er det samme som det, folketingets flertal forkastede for 169 dage siden, og efter den udvalgsbetænkning, der foreligger, må man forvente, at folketingsflertallet i dag går hen og vedtager det, som man stemte nej til for 169 dage siden.

Her har vi en ganske fortrinlig illustration af det, som det tidligere regeringsblad, Aktuelt, skrev på sin forside i går om, at folketinget lammes af ord og papir. Det er aldeles urimeligt, når det drejer sig om et lovforslag, der er så enkelt og så tydeligt i sin opbygning, og som har været til behandling igennem så lang tid, som det forslag har været, som vi forkastede ved tredje behandling den 2. juni i år, at folketinget så skal belemres med, at det samme forslag nu skal køres igennem og få en ny skæbne efter mindre end et halvt års forløb.

Man måtte kunne forlange, at de, som vælgerne har valgt til at sidde i dette folketing, også havde en sådan indsigt i deres gøremål, at de kunne finde ud af ved første lejlighed, om de ville stemme den ene eller den anden vej, eller i hvert tilfælde så mange af dem, at de udgjorde et flertal. Det er skammeligt for folkestyret, at vi skal have sager af denne type her.

Vi ved jo alle sammen, hvad der er baggrunden for, at man i dag påtænker at stemme på en anden måde end den, man stemte på for 169 dage siden. Det skyldes udelukkende regeringens forfængelighed. De, som fremsatte det forslag, man stemte om den 2. juni 1978, var ikke regeringens folk, det var oppositionsfolk, og derfor skulle de karnøfles. Og så er det ligeegyldigt, hvordan sagen er, det er ikke det, der interesserer de partier, der sidder i regeringen, det er kun det forfængelighedsmæssige, det personlige, hvem det er, der fremsætter et forslag. De er flintrende lige glade med, hvad forslaget i grun-